

Zwiedzamy miasto z lwem w herbie. Na jego ślady trafiamy w staromiejskim ratuszu

Szlakiem legnickiego lwa (2)

Ukończony w 1741 roku gmach Starego Ratusza uznawany jest za jedną z bardziej imponujących tego typu budowli barokowych na Dolnym Śląsku.

Odkryte i zrekonstruowane w 1996 roku malowidło na sklepieniu przedsionka holi Starego Ratusza przedstawia herb Legnicy z lwem dzierżącym dwa skrzyżowane klucze. Narzucony czeskim przywilejem w 1453 roku symbol uznano dopiero po przejściu miasta pod pruskie panowanie w XVIII w.

Na tle tysiącletniej historii miasta ponad pięć wieków herbowego lwa nie jest może okresem imponującym. To jednak wystarczająco długo, by jego wizerunek znalazł stabilne i trwałe miejsce w tradycji architektonicznej i obyczajowej Legnicy.

Bartłomiej Rodak

Legnicki lew po raz pierwszy pojawił się w 1453 roku, kiedy król czeski Władysław Pogrobowicz, popierany przez zbuntowany wobec Piastów patrycjat, swoim przywilejem ustanowił nowy herb.

PIĘĆ LAT WYSTARCZYŁO

Przywódcę rewolty rozpoczętej w 1449 roku, ówczesnego burmistrza i kronikarza miasta Ambrosiusa Bitschena, pięć lat później okrzyknięto zdrajcą i stracono przez ścięcie głowy mieczem. Jeszcze w tym samym 1454 roku zaledwie ośmioletni książę Fryderyk I otrzymał władanie Legnicą, a miasto wróciło pod panowanie Piastów. Narzucony przez

Koronę Czeską herb nie znalazł uznania wśród legniczan, którzy w godle (także na miejskich pieczęciach i monetach) zachowali wcześniejszy obraz skrzyżowanych kluczy (co trwało do XVIII w.). Jednak owe pięć lat pod znakiem lwa wpłynęło zasadniczo na późniejsze kształtowanie się „firmowego znaku” miasta. Można przypuszczać, że gdyby Piastowie na ten czas nie utracili władzy nad autonomiczną i silną ekonomicznie Legnicą, dziś lew nie byłby jej wizytówką, a w herbie widniałby tylko dwa skrzyżowane klucze.

Chociaż początki współczesnego miejskiego herbu były burzliwe i krótkie, to rok 1453 należy uznać za czas narodzin legnickiego lwa.

RATUSZ PODZIELIŁ RYNEK

Wędrówkę śladem lwa rozpoczynamy w miejscu, gdzie przed wiekami zapadały najważniejsze dla Legnicy decyzje. W południowej części środkowej zabudowy Rynku, naprzeciw katedry pw. św. Piotra i Pawła, usytuowany jest barokowy ratusz. Ów centralny ośrodek władzy miejskiej stoi w tym samym miejscu, co dwie poprzednie budowle pełniące te funkcje. Pierwszy drewniany ratusz wzniesiono jeszcze przed wielkim pożarem z 1338 roku, w którym spłonęło niemal całe miasto. Z zapisów kronikarzy wiemy, że jego odbudowę ukończono w 1379 r., jednak już w 1428 r.

kolejny pożar zniszczył najważniejszy legnicki urząd. Dalsza odbudowa i prace wykończeniowe trwały aż do 1468 r., kiedy to w miejskich księgach odnotowano, że ratusz dzieli Rynek na dwie części, co m.in. dowodzi, że jego lokalizacja od początku istnienia pozostała niezmienna.

CHCIELI WIĘCEJ MIEJSCA

Dziś mieszczą się tu biura Teatru Modrzejewskiej i garderoby aktorów (Stary Ratusz to integralna część przylegającego doń budynku teatru). Budowlę zaprojektował Franz Michael Scheerhofer młodszy (syn jednego z twórców Akademii Rycerskiej), a poszczególne prace wykonywali często ci sami rzemieślnicy, którzy

przejęli Rosjanie, zajmując obiekty na kolejnych 20 lat.

Z HERBEM W HEŁMIE

Podczas budowy Ratusza miasto zmieniło się religijnie, politycznie i gospodarczo. Legnica przeszła w ręce Prus (Fryderyk II zawiądnął Śląskiem). Zaczęło brakować pieniędzy na dalsze prace, wskutek czego ograniczono pierwotne bogatsze założenia, nadając budynkowi jedynie podstawowe funkcje użytkowe. Władzom miasta pozostało zerządować w niedokończonyj siedzibie.

Prawdopodobnie w 1843 roku, przy okazji budowy w miejscu dawnych sukienic neorenesansowego teatru miejskiego, Ratusz od zachodu powiększono o

Na ówczesnej siedzibie miejskich rajców umieszczono symbol ich władzy – uznawany wtedy herb miasta z dwoma skrzyżowanymi kluczami. Piaskowcowa płaskorzeźba do dziś zdobi wejścia do Starego Ratusza po obu stronach wachlarzowych schodów.

doświadczenie zdobywali wcześniej przy budowie Akademii.

Decyzja o powstaniu nowej ważnej dla Legnicy siedziby miejskich rajców zapadła w 1737 roku, bo ówczesny gotycki gmach po licznych naprawach (ostatni pożar dotknął budynek w 1601 r.) groził już zawaleniem. Pierwsze posiedzenie rady w nowej siedzibie odbyło się cztery lata później.

Barokowy ratusz pełnił swoją funkcję do roku 1905 (od tej pory do wybuchu wojny mieścił Urząd Stanu Cywilnego). Wtedy ze względu na ograniczenia spowodowane niemożnością dalszej rozbudowy urzędniczy budynek w 1905 (od tej pory do wybuchu wojny mieścił Urząd Stanu Cywilnego). Wtedy ze względu na ograniczenia spowodowane niemożnością dalszej rozbudowy urzędniczy budynek w 1905 (od tej pory do wybuchu wojny mieścił Urząd Stanu Cywilnego). Wtedy ze względu na ograniczenia spowodowane niemożnością dalszej rozbudowy urzędniczy budynek w 1905 (od tej pory do wybuchu wojny mieścił Urząd Stanu Cywilnego).

Z RATUSZA DO WINIARNI

Dziś Stary Ratusz uznawany jest za jedną z najciekawszych budowli barokowych na Dolnym Śląsku. Na pierwsze piętro trzykondygnacyjnego budynku prowadzą dwubiegowe wachlarzowe schody z ażurową balustradą i monumentalnymi wazonami. Bogate elewacje podzielono na pionowe przesłania lizenami i szerokimi pilastrami w

wielkim porządku w stylu jońskim. Na wschodniej reprezentacyjnej fasadzie wzniesiono czworoboczną wieżę, która akcentuje główne wejście do budynku na poziomie I piętra. Dekoracje okien i drzwi, podobnie jak schody, wykonano z piaskowca. Parter budynku od początku pełnił funkcje gastronomiczne. Najpierw mieścił winiarnię, w przedwojennej Legnicy restaurację Piwnica Ratuszowa (niem. Raths Keller), a po wojnie aż do 1993 roku kawiarnię Ratuszowa, kiedy to zniszczono zabytkowy charakter wnętrza i urządzono tu pseudonowoczesną kawiarnię Maska. Z końcem 2009 r. w przyziemiu budynku przywrócono pierwotny charakter zabytkowych wnętrz, a restauracji, zgodnie z tradycją, przywrócono nazwę Ratuszowa.

LEW KONTRA DWA KLUCZE

Wizerunek dwóch kluczy umieszczony nad wejściem głównym budynku świadczy, że jeszcze w chwili oddania go do użytku (1741) za oficjalny herb miasta, wbrew czeskiemu przywilejowi, uznawano wciąż dwa skrzyżowane klucze. Tym bardziej zaskakiwać może kolejny malowany herbowy wizerunek (odkryty i zrekonstruowany podczas prac remontowych w 1996 roku), zdobiący sklepienie przedsionka budowli. Przeciwwstawione sobie, umieszczone niemalże jeden przy drugim, dwa konkurencyjne wobec siebie i historycznie, i politycznie herby miasta, mogą zastanawiać. O ile pierwszy piaskowcowa kaseton z kluczami zdobi gmach od początków jego istnienia, o tyle drugi herbowy wizerunek z lwem wspiętym na tylnych łapach z dwoma kluczami musiał powstać później. Stało

się to, gdy miasto przeszło pod panowanie pruskie i wizerunek lwa przestał kojarzyć się legniczanom z niechcianym czeskim zwierzchnictwem.

FONTANNA Z WŁADCĄ MÓRZ

Zaledwie sześć lat przed rozpoczęciem budowy Ratusza (1731), tuż obok, na wschód od jego wejścia, ukończono prace przy fontannie Neptuna. Barokowy wodotrysk miał dopełnić i uatrakcyjnić architektonicznie część Rynku między dawnym pałacem Hochberga (obecnie pasaż Piotra i Pawła), Ratuszem i kościołem parafialnym św. Piotra i Pawła. Piaskowcowa fontanna, będąca kontrastem do potężnych brył wokół, była kolejną stojącą w tym miejscu (po oddanej w 1588 r. poprzedniczki z figurą bogini Ceres). Wskutek XVII-wiecznych pożarów pierwszy wodotrysk wymagał gruntownej naprawy. Wtedy też zdecydowano o jego zmodyfikowaniu i posadowieniu w fontannie króla mórza. W części środkowej umieszczono duży nieregularny cokół, przypominający skałę wynurzającą się z wody, z leżącymi na niej trzema delfinami. Nad całością góruje Neptun z trójzębem w prawej dłoni.

Pamiętny huragan, jaki dotknął miasto 23 lipca 2009, mitycznemu bogu uszkodził prawą dłoń dzierżącą atrybut. Gruntowną renowację zabytku przeprowadzono rok później, dodając wokół piaskowcowa płyciny wmontowane w podłoże. Na uwagę zasługuje także umieszczony w balustradzie fontanny historyczny już herb Legnicy z dwoma kluczami. Identyfikacja z tym, jaki zdobi wejście do sąsiedniego Ratusza.

Restauracja Ratuszowa ma już ponadstuletnią historię. Klienci, kelnerzy i szefowie lokalu do zdjęcia pozowali w 1901 roku.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
59-220 Legnica, ul. Poselska 13
tel. 76 722 18 00, faks 76 722 18 31
www.mops.lca.pl
e-mail: mopslegnica@interia.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WYKORZYSTAJ SZANSE, ZDOBĄDŹ ZATRUDNIENIE

projekt systemowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Legnicy realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
Priorytet VII Promocja integracji społecznej Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie

– realizowany od 1 maja 2010 r. do 31 grudnia 2010 r.

– skierowany do mieszkańców miasta Legnicy, a w szczególności:

- * osób bezrobotnych,
- * osób nieaktywnych zawodowo,
- * osób bezdomnych,
- * osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- * osób w wieku 15-25 lat pochodzących ze środowiska zagrożonego wykluczeniem społecznym, przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach kontraktu uczestnikowi projektu zapewniamy: warsztaty i szkolenia umiejętności psychospołecznych, warsztaty zapobiegania agresji, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, warsztaty i szkolenia umiejętności przedsiębiorczych, szkolenia zawodowe zgodne z predyspozycjami zawodowymi uczestników projektu, suchy prowiant podczas zajęć, ubezpieczenie NNW, zasiłek celowy.

BIURO PROJEKTU: MOPS w Legnicy, ul. Poselska 13, II piętro, pok. 24, tel. 76 722 18 00 wew. 123

Projekt systemowy pt. „Wykorzystaj szansę, zdobądź zatrudnienie”
jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego